

ZÁPIS

Zápis z obhajoby disertační práce

Studentka: Anna Sehnalová
Datum narození: 11. 5. 1984
ID studia: 406665
Studijní program: Historické vědy
Studijní obor: Dějiny a kultury zemí Asie a Afriky
Název práce: „The Bonpo Mendrup (sMan sgrub) Ritual: Its Medicine, Texts, Traceable History, and Current Practice“
Jazyk práce: angličtina
Jazyk obhajoby: angličtina
Školitel: doc. Daniel Berounský, Ph.D.
Oponenti: Barbara Gerke, Dr.
Cathy Cantwell, Dr.
Datum obhajoby: 14. 9. 2018
Místo obhajoby: FF UK, Celetná 20, Praha 1, místnost č. 238
Termín: řádný
Předseda komise: prof. PhDr. Olga Lomová, CSc.
Přítomní: PhDr. Olga Lomová, CSc., doc. Daniel Berounský, Ph.D., Cathy Cantwell, Dr., doc. Radek Chlup, Ph.D., PhDr. Vladimír Liščák, CSc. (zapisovatel Jakub Kolářek)

09:35 Předsedkyně komise prof. Lomová zahájila obhajobu, představil sebe a přítomné členy komise a přítomné oponenty. Přítomným pak představil studenta.

09:37 Školitel seznámil přítomné stručně se svým hodnocením studentova studia a jeho disertační práce, které uvedl ve svém písemném vyjádření.

09:42 Studentka seznámila přítomné s tezemi své disertační práce. Sdělila zejména: Disertační práce studuje náboženské rituály a jejich vztah k lékařské praxi z více různých perspektiv a byla vypracována na základě analytické a deskriptivní terénní práce, studia historických pramenů a současných publikací. Snažila se zachytit především kontinuitu v náboženské praxi, ale i její současné změny a aktualizace, mj. i vzhledem k současným ekonomickým a politickým podmínkám. Cílem bylo zachytit historický aspekt pronikání léčitelských praktik a jejich ukotvení v jednotné formě současného náboženského života společnosti.

09:49 Oponentka Dr. Cathy Cantwell seznámila přítomné s hlavními body svého posudku a se závěrem, že **doporučuje** předloženou disertační práci k obhajobě. Položila studentce tyto otázky:

Proč se praxe v kláštěrech v současné době vzdaluje od lékařské (léčitelské) praxe, navzdory tomu, že v minulosti byly obě praxe úzce propojené a obě zastávala táž osoba?

09:56 Předsedkyně komise prof. Lomová seznámila přítomné s hlavními body posudku oponentky Dr. Barbary Gerke a se závěrem, že oponentka **doporučuje** předloženou disertační práci k obhajobě.

10:00 Studentka reagovala na posudky oponentů a jejich položené otázky. Amchi Nyima představuje specialistu, který vychází z rodinné lokální linie lékařů, ale zároveň působí i jako lékař v rámci významného klášterního centra. Bönisté jsou zástupci tradice, ve které bývala běžnou znalost tantrických rituálů i lékařství. Očekávalo se od nich, že budou vzděláni v mnoha oborech, např. i v astrologii a budou mít široké znalosti. Amchi Nyima jakožto zástupce starší generace má znalosti např. o různých lokálních názvech léčivých bylin, kterou budou mladší praktici postrádat.

10:07 Oponentka dr. Cahty Catwell souhlasila s tím, že napříč generacemi dochází k výrazné změně.

10:08 Doc. Berounský položil otázku ohledně rozdílů mezi bönisty a zástupci dalších náboženských tradic s ohledem na to standardizaci lékařství.

10:09 Studentka odpověděla, že praxe Bonpo je dnes schválena indickou vládou. Mladí adeпти tohoto umění se dnes učí z učebnic. Protože žijí v exilu, jsou léčitelé také odděleni od znalosti bylin a lokální bylinářské praxe. Většinou znají pouze několik bylin.

10:11 Dr. Catwell k tomu poznamenala, že praktici tradiční medicíny v Tibetu většinou nemají tak úzký kontakt s moderním lékařstvím. Nečelí také tlaku, který moderní medicína vyvíjí např. na neuvžívání prostředků, které jsou považovány za nebezpečné.

10:14 Studentka odpověděla, že v exilu navíc dochází k tomu, že lékařská praxe je oddělena od dalších systémů poznání – např. astrologie – a vlastně má blíže k modernímu lékařství. Byliny např. nejsou zpracovávány podle tradičních postupů.

10:16 Dr. Catwell dále uvedla, že jedním z přínosů práce je její zaměření na určitý vymezený a do hloubky prostudovaný případ. A také předvedení diskrepance a nesouladu mezi starší léčitelskou praxí a jejími moderními podobami. Taktéž navrhla zaměřit se na další rituály náboženské tradice bönu.

10:17 Studentka na to odpověděla, že takový výzkum by byl relativně náročný.

10:18 Dr. Catwell dále uvedla, že je dále zajímavou otázkou, jak se současná praxe vztahuje ke starším textům a nakolik mohou být starší záznamy nepřesné.

10:22 Studentka na to reagovala, že pro předávání léčitelské praxe je mnohém podstatnější přímá kontinuita a předávání pomocí osobního učení. U každého rituálu je vždy někdo, kdo jej praktikoval osobně, či byl jeho svědkem.

10:23 Dr. Catwell k tomu poznamenala, že má poněkud jinou zkušenost.

10:24 Doc. Berounský k tomu poznamenal, že existuje rozdíl ve využívání písemných zdrojů v tradici Bonpo a v budhistické tradici.

10:26 Prof. Lomová položila otázku, zda se studentka domnívá, že je běžné, že se texty stále mění a inovují s tím, jak se mění rituální praxe.

10:26 Studentka odpověděla, že se to děje, ačkoliv starší rukopisy zůstávají neměnné – byly ovšem měněny v minulosti.

10:26 Dr. Catwell vznesla další otázku ohledně místních odlišností v rituální praxi.

10:27 Studentka odpověděla a následně se s oponentkou shodli na tom, že jednotlivé školy a tradice jsou do značné míry vzájemně prostupné v rámci buddhismu, ale nikoliv pokud jde o tradici bönu.

10:28 Doc. Berounský k tomu poznamenal, že budhističtí laici z tradice gelugpa pociťují ovšem zejména ve východním Tibetu k zástupcům tradice bönu averzi.

10:30 Dr. Catwell vznesla další otázku týkající se pasáže práce na s. 257 a problematiky využívání částí zvířat a lidských bytostí. A vznesla otázku též ohledně autorčiných zdrojů.

10:35 Studentka uvedla že oficiální stanovisko kláštera, kde prováděla výzkum, hovoří ve prospěch zřeknutí se konzumace masa a vegetariánství. Náboženští představitelé se tím patrně snaží i splnit představy návštěvníků ze Západu.

10:36 Dr. Catwell se dále vyjádřila k otázce využívání částí zvířecích těl u následovníků bönu, které nepovažuje za pouze symbolické. Z pozice zástupců tradice jsou jejich substituce považovány za skutečné.

10:37 Doc. Berounský k tomu poznamenal, že se jedná o obecnější otázku chápání náboženských rituálů vztahující se např. i k meditaci.

10:39 Studentka odpověděla, že představitel kláštera jí zakázal pasáž starého rukopisu vypovídající o využívání masa zveřejnit s tím, že by to mohlo komunitu poškodit.

10:41 Doc. Chlup vznesl otázku, zda to, že se snaží zástupci komunity vytvořit určitý dojem směrem ven, nemůže být obecnější fenomén.

10:42 Studentka odpověděla, že to tak může být a že se to váže k obecnější otázce přizpůsobování náboženské praxe současné době.

10:43 Dr. Catwell k tomu sdělila, že je všeobecně problematické v rámci terénního výzkumu zjistit, jaké rituály jsou skutečně praktikovány a jaké nikoliv. Opět se to týká problematiky rozdílů mezi písemnými prameny a povahou rituálů.

10:44 Doc. Berounský upozornil, že se studentkou konzultovali podobu textu a dospěli k závěru, že bude lepší předložený rukopis nejdříve uvést v práci bez komentáře a až poté komentovat.

10:46 Dr. Catwell opět vznesla otázku ohledně specifické povahy písemných zdrojů v Indii.

10:48 Prof. Lomová nyní položí otázky za Dr. Gerke. Její hlavní otázka se týká opět problematiky používání částí zvířecích těl.

10:49 Doc. Berounský na to navázal a vztáhnul otázku k problematice role taxonomie léčivých rostlin v rámci náboženských rituálů (tedy mimo medicínu).

10:50 Studentka uvedla, že uznává, že v práci ohledně této otázky nebyla dostatečně zřetelná.

10:51 Studentka odpověděla, že koncept tibetské medicíny nebyl dříve plně rozvinut a proto se tyto rozdíly nemohly plně projevit.

10:53 Předsedkyně komise prof. Lomová zahájila diskusi.

10:54 Předsedkyně komise ukončila diskusi a shrnula obhajobu s tím, že debata byla velmi zajímavá a dostala se do hloubky daného tématu. V rámci diskuse se projevila dobrá příprava studentky a hluboké porozumění tématu.

10:55 Předsedkyně komise ukončila samotnou obhajobu a komise zahájila neveřejné zasedání o klasifikaci obhajoby disertační práce.

Předsedkyně komise seznámila studentku a přítomné s výsledkem obhajoby: komise hlasovala zdvižením ruky, počet členů komise 5 – přítomno členů komise 5 – kladných hlasů 5, záporných hlasů 0. Obhajoba disertační práce byla klasifikována **prospěla**.

Zapisovatel: Jakub Koláček

Jméno a podpis předsedy komise:

Jméno a podpis dalšího člena komise: